

00244

मराठी भाषेचा अधिष्ठान अभ्यासक्रम

सत्रांत परीक्षा

दिसेंबर, 2011

पाठ्यक्रम कोड : एफ.एम.टी.-01

समय : 2 घण्टे

अधिकतम अंक : 50

1. खालीलपैकी कोणत्याही एका विषयावर निबंध लिहा : 10
  - (a) शिक्षणातून समाजपरिवर्तन.
  - (b) विज्ञानयुगात साहित्याचे महत्त्व.
  - (c) माझा आवडता खेळ.
  - (d) 'वृक्षवल्ली आम्हा सोयरे, वनचरे'.

2. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा : 8
  - (a) तुकारामांनी संतांच्या जीवनाचे कार्य कसे स्पष्ट केले आहे ?
  - (b) 'आम्ही कोण' या कवितेत केशवसुतांनी 'कवी हा अलौकिक सृष्टीचा निर्माता' असल्याचे कसे सांगितले आहे ?
  - (c) कातरवेळी अक्काच्या झालेल्या मनस्थितीचे वर्णन लेखकाने कसे केले आहे ?
  - (d) सखुबाने सासरा अचानक गेल्याचे सांगितल्यावर तात्याच्या मनात कसले वादळ सुरू झाले ?

3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा : 6
- (a) लेखकाला चेलम्याचे पाणी पिण्याची भीती का वाटत होती ?
- (b) आकाशगंगेचे रेखाचित्र पाहून लेखकाच्या मनात कोणता विचार आला ?
- (c) कुंजाने सांबर मारावा असे मुगलीमायला का वाटते ?
- (d) 'गुंड्याभारूचे दुखणे' या कथेतील एका प्रसंगनिष्ठ विनोदाचे उदाहरण स्पष्ट करा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही दोन विषयांवर टीपा लिहा : 6
- (a) बालगंधर्वांच्या आवाजाची वैशिष्ट्ये.
- (b) ललित वाङ्मयाचे स्वरूप.
- (c) बातमी लेखनाची पूर्वतयारी.
- (d) जाहिरातींचे दैनंदिन जीवनातील स्थान.
5. (a) विशेषणाचे प्रकार कोणते ते सोदाहरण सांगा. 2
- (b) पुढील शब्दांचे अर्थ सांगून त्यांचा वाक्यात उपयोग करा. 3
- (i) उच्छिष्ट (ii) बडिवार
- (iii) दणकट
6. खालीलपैकी कोणत्याही तीन वाक्प्रचारांचा अर्थ सांगा : 3
- (a) हबका बसणे.
- (b) लपून छपून राहणे.
- (c) काळीज उलटे असणे.
- (d) तोंडचे पाणी पळणे.
- (e) कर्णाचा अवतार.

किंवा

खालीलपैकी कोणत्याही **तीन** म्हणींचा अर्थ स्पष्ट करा :

- (a) खाई त्याला खवखवे.
- (b) अग अग म्हशी मला कुठं नेशी.
- (c) उद्योगाचे घरी रिद्धि सिद्धि पाणी भरी.
- (d) शहाण्याचा नोकर व्हावे पण मूर्खाचा धनी होऊ नये.
- (e) कुन्हाडीचा दांडा गोतास काळ.

7. खालीलपैकी कोणत्याही **एका** प्रश्नाचे उत्तर लिहा :

4

- (a) स्त्रीविषयक पारंपारिक दृष्टिकोन व आधुनिक दृष्टिकोन.
- (b) वसतिगृहाचे शिक्षणक्षेत्रात महत्त्व.
- (c) लोकशाही व हुकूमशाही यातील भेद.
- (d) लोकसंख्या वाढीची भीषण समस्या.

8. खालील उताऱ्याचे मराठीत भाषांतर करा :

4

The bombing soon put an end to kite flying. Air-raid alerts sounded at all hours of the day and night and, although in the beginning most of the bombs fell near the docks, a couple of miles from where we lived, we had to stay indoors. If the planes sounded very near, we dived under beds or tables. I don't remember if there were any trenches. Probably there hadn't been time for trench digging, and now there was time only for digging graves. Events had moved all too swiftly, and everyone (except of course the Javanese) was anxious to get away from Java.

विज्ञानाधिष्ठित जीवनपद्धती म्हणजे रोकडेपणा व भावनाशून्यता असा एक समज हेतुपुरस्सर वा अज्ञानाने पसरवला जातो. भावना ही माणसाच्या व्यक्तिमत्त्वाची एक समृद्ध, आवश्यक बाजू आहे. वैज्ञानिक दृष्टिकोनाचा विरोध आहे तो सारासार बुद्धी गहाण टाकून भावनेच्या आहारी जाण्याला, प्रिय व्यक्तीचे निधन झाल्यावर खूप दुःख होणे स्वाभाविक आहे. त्यामुळे काही काळ मन सैरभैर होणे, जीवनात पोकळी निर्माण झाली आहे असे वाटणे हे देखील मानवी स्वभावाला धरून आहे. परंतु सारासार बुद्धीने विचार करणारा माणूस हे अटळ वास्तव स्वीकारतो व त्यानंतर हळूहळू आपल्या नेहमीच्या कार्याकडे वळतो. परंतु संबंधित व्यक्ती काही महिने अथवा काही वर्षे गेल्यानंतरही जर शोकमग्न राहिली अथवा प्लँचेटसारख्या गोष्टींच्या आहारी जाऊन मृत आत्म्याशी संपर्क साधण्याच्या प्रयत्न करू लागली; तर तो व्यक्तीच्या भावनाप्रधानतेचा नाही तर विवेकहीनेतचा पुरावा मानावा लागेल.
